

FEJÉRMEGYEI NAPLÓ

Novam ephemeriden, cui titulus „Fejérmegyei Napló” a vobis institutum ad catholicarum partium proposita promovenda, id equidem probamus libenter (Az általatok katolikusok törekvéseinek előmozdítására „Fejérmegyei Napló” cím alatt létesített új lapot mi örömmel helyesljük XIII. Leó pápa Zichy Nándor grófhoz; 1895. márczius 6-án.)

Előfizetési árak:
 Évre 12 kor. 1/2 évre 6 kor., 1/4 évre 3 kor.
 Egyes szám ára 10 fill.

Felelős szerkesztő:
BILKEI FERENC.

Segédszerkesztő:
KETSKÉS ELEK.

Megjelenik! kedden, csütörtökön és szombaton este.
 Szerkesztőség és kiadó-hivatal: **Szent-István-tér 1.**
 Egyes számok kaphatók: a dohánytűsdékben.

Az élelmi szerek drágulásához.

Már is általános a panasz különösen Budapesten, a kenyér, liszt, hus és egyéb élelmi cikkek drágasága és árúknak naponkénti emelkedése miatt.

Támadják a pékeket, malmokat, mészárosokat, hogy készítményeik, árucikkeik árát a gabonatermés, a takarmány csekély voltának ürügye alatt uszorás módon fölszöktetik. Ebben őket arravaló törvény hiányában meggátolni nem is lehet, mert nekik az ipartörvény az ipar gyakorlását és árúknak tetszésük szerint való áron árusítását megengedte és ezen szabadságuknak korlátozására vonatkozó intézkedések nincsenek.

Ezen állapoton egyelőre csak úgy lehetne talán némileg segíteni, ha a hatóságok elrendelnék, hatósági közsütődék, malmok és mészárszékek felállítását és alacsonyabb árakkal ily uton-módon amazokkal versenyre kelnek, hogy őket is ár-csökkenésre szorítsák.

Elég sajnós, hogy ez így van. Elég sajnós Magyarországra, Európa ugynevezett éléskamrájának lakosságára, ha már egy mostohább év is drágaság elviselésére, éhségre juttatja.

Nem keressük most az okokat, melyeknek okozata egyhamar el nem háriható, ne csigázzuk ezekkel is a nyomor előrelátása által úgy is feszített hurokat. Gondolkozzunk inkább azon eszközökön és módokon, melyekkel a jövőben a jelenhez hasonló és később valószínűleg rosszabbodó állapotok létrejöttét lehetőleg megakadályozhatjuk.

Fogadjuk el alapelvül ama jelmondatot: „Ember iparkodjál magadon segíteni és Isten is megsegít” és törekedjünk az önségélyt célozó törekvéseknek általánosan az egész országban való keresztülvitelére, az eszme megvalósítására. Ezen eszme — véleményem szerint — az egész ország területén „községi takarékmagtárak” felállítása volna.

Ennek megvalósítását következőleg képzelem.

Minden község termelői az egy évi házi-és vetőmag-szükségletnek megfelelő külön-nemű gabona mennyiséget, — hogy az egyszerre való elhelyezéssel túlterhelve ne legyenek, — négy, egymásután következő év alatt, vagyis négy részletben helyeznék el a t. magtárban. Az így összegyűlt gabonából már az az első évben is lenne kölcsön adható az arra rászoruló, helybeli lakosoknak. Ugy a kölcsön, mint kamatai egyedül a hasonnemű gabonával lenne csak visszafizethető. A kamatokból befolyó gabona évről évre értékesíthető, vagy pedig egyelőre abból második évi tartalék összegyűjthető volna. Első esetben

hamarébb lenne a magtárnak készpénztökéje, utóbbi esetben később. Hogy a termőföld nélkül szűkölködő minden néven nevezendő lakosai a községnek — a közadakozásokból élők kivételével — szinte részeseülhessenek a magtár áldásaiban, ezek, mint az önségélyező szövetségeknekél dívik, kerestet-forrásaik tekintetbe vételével magasabb, vagy csekélyebb összegű heti betétekkel járulnának mindaddig, míg az általuk befizetett betétek és kamataiból a részükre egyenkint és összesen szükséges egy évi házi szükséglet a tartalékba beszerezhető lenne. Ennek megtörténte után a heti befizetés megszüntethető, vagy az összesre kiterjeszhető lenne. A kölcsön ki nem adott magtári készlet is évenként ki lenne cserélendő új terméssel. A kölcsön-gabona és kamatai szintén mindig az új termésből lenne visszafizetendő.

A községek takarékmagtárait előjáróságai — vagy más erre alkalmas megbízottai által kezelhetnék; a főfelügyeletet és ellenőrzést az állam vagy a vármegyék járási számvevői által gyakorolhatnák.

Az állam pedig a honvédség és a közhadisereg magyar ezredei Magyarországon állomásozó részének és Bpest főváros élemezésére szolgáló s egy vagy több évi szükségletnek megfelelő takarékmagtárak létesítéséről gondoskodnák, mely célra évenként mindig a községi magtáraknak a gabona kamatokból vagy más-ként felszaporodott fölsége vásároltatnék meg, elsősorban és csak a még ezután mutatkozó szükséglet az ország termelőitől és pedig elsősorban a kisgazáktól.

Ugy vélem, hogy a felvett eszme nem ütköznék semmi oly legyőzhetetlen nehézségekbe, melyek megvalósítását megakadályozhatnák.

Különösen nagy horderejűnek vélem az eszme keresztülvitelét azon nagy városainkban, melyeknek lakosai nagyrészen termelőkből és ezeken kívül nagyszámu iparos és egyéb nem földműveléssel foglalkozó elemekből állanak; mert ezek a városok, 10—20 év alatt a leirt módon oly nagy tőkével bíró pénzintézetekkel rendelkezének egyenkint takarékmagtárakban, hogy az idegen pénzt mindenkor nélkülözhetnék és olcsó kamatu kölcsön tőkékkel, úgy a mezőgazdaság, mint a valóságban nagy- és kisipar felvirágoztatására a legelőnyösebb befolyást gyakorolhatnák. Ily hatásuk lenne a községi magtáraknak is.

Ezen intézmény által nemcsak attól menekdnék a kisgazda és az ország egyéb lakossága, hogy a tavaszi és nyári kenyér-szükségletet drága kamatu pénzen vagy pedig hitelben — uszora áron — kénytelen a helyi boltosoktól bevásárolni, hanem attól is (azáltal, hogy a mult évi, kicse-

rélés alá jutó magtári készlet nagyobb tömegben lenne eladható, jobb áron kelne el, a saját házi magtárjában levő eladásra szánt készletével figyelő állaspontra helyezkedhetnék,) hogy nem a bürze, a nagy- és kisgabonakereskedő szenzálaiik kényekedve szerint lenyomott áron kell gabonáját eladnia anélkül, hogy magasabb ár elérésére a legcsekélyebb befolyást gyakorolhatná; nem kellene idegen, legalább is nem keresztény tőkét hizlalnia, hanem önmaga lenne ura árújának és nem megfordítva, mint jelenleg van.

Ekkor azután büszkén el is mondhatja a magyar: „Igen is, hazám éléstára Európának, de éléstárunk kulcsát is zsebünkben hordozzuk.”

Ezek után áttérek a husra, illetőleg, hogy miként vélném a husoszorának, a mészárosok túlkapasainak lehető meggátlását és egyszersmind a takarmányhiány által okozandó károk lehető csökkentését a jelenben elérni.

Miután, nézetem szerint, egyedül a hatósági mészárszékekkel csak csekély előny érhetnék el általánosságban, mert a lassankint levégásra kerülő marhák sok takarmányt igényelnének, szükséges lévén őket a lesóványodástól megóvni, hogy husuk élvezhetetlenné ne válják. Itt oly gyors közvetítő intézkedésről kellene gondoskodni, hogy a takarmány se fogyjon és a hus is jó legyen, jó maradjon.

Konzerv-gyárakkal is lehetne — gondolom némi eredményt elérni, mert ezek is sok húst feldolgozhatnának. Felállításuk talán kései volna és több költséget igényelne.

Kevesebbe kerülne és talán gyorsabban menne a kétszersült hus és a légen szárított hus előállítására, mely utóbbiból — ha az időjárás leg-abb szeptember hó végéig kedvező maradna — igen sok lenne készíthető. A légen szárított hus előállításának módjára kellő utbaigazítással szolgálának az alföldi — hortobágyi — gulyások, kik ezen hus készítését gyakorolják. Az ily légen szárított hus igen izletes és sok ideig eltartható a nélküli, hogy elromlana, mert a nyers húst gulyás-hus módjára felaprítják s így a napon, a levegőn megszáritják.

Füstölt marhahus készletről is lehetne gondoskodni.

Ily módokon az egész téli hus-szükséglet legnagyobb részéről lehetne a közfogyasztás számára gondoskodni még az ősz folyamán, mielőtt még az állatok lesóványodnának. Ezen előrelátó intézkedés igen sok állatot venne igénybe, a melyek részére már nem kellene téli takarmányról gondoskodni és így a közfogyasztásra nem szükséges igavonó-, tejelő- és tenyészmahák részre

Papp Károly Székesfehérvárott Mindennemű úri-, női-, gyermek- és egyen-ruhák, menyasszonyi kelengyek, függönyök, végárak, Városház-tér, 5. szám alatt, valamint ágynemű-toll tisztítását elvállalom. — Gyász esetekben a legrövidebb idő alatt ki-szolgálatot ígerek. 2721 156—54

(Bejárat a Megyeház-utcaról.)

selyem-műfestő és vegyszeti ruhatisztító

több takarmány jutna s ezek jobb állapotban lennének fenntarthatók.

Eszméim talán bevállanak, melyek közül különösen a községi takaréktárakra vonatkozót a magas kormány, városi és községi előjáróságoknak és egyházi, felekezeti hatóságoknak szíves figyelmébe ajánlom annál inkább is, mert úgy vélem, hogy ezzel a szociális problema legnagyobb része is megoldható lenne.

Székesfehérvár, 1904. aug hó 19.

Réthy Kálmán.

Szent István napja.

A magyarok nagy apostolának napját pompával s a buzgó lelkek áhitatával ünnepelte ősi városunk közönsége. A 8 órakor kezdődő processzióra megjelentek Fiáth Pál báró főispán és Havranek József polgármester vezetése mellett a megyei és városi hatóságok fejei s a hadsereg helybeli vezetősége. A szent király ereklyéjével haladó processziót az előkelőségek, valamint a nép nagy sokasága kísérte. A harangok zúgása, az ének egékig ható áradata hatalmas ünnepi színezetet adott a vallásos magyar lélek megnyilatkozásának. — A körmenetet szent beszéd követte, melyet Bilkei Ferenc hitoktató tartott. Tárgyát a keresztény alapon álló hazaszeretet képezte, mely a hazájáért könnyeket hullató Krisztus példája szerint keresztény erény és kötelesség. A társadalom a kereszténység nélkül nem állhat meg, azért vissza kell térnünk arra az utra, melyet Szent István jelölt ki számunkra.

A szent beszédet ünnepi mise követte, melyen Károly János c. püspök, nagyrépost celebrált fényes segédlettel.

Szent István napja Alcsuthon. Szent István-napja Alcsuthon kettős ünnep, mert a főhercegi udvari templom védőszentje szintén Szent István és ez a nap Alcsuthnak bucsunapja. Szombaton reggel 9 órakor nagymise volt az udvari templomban, mit hazafias szentbeszéd előzött meg. Az oratoriumban József főherceg, Klotild főhercegnő és Erzsébet főhercegnő, míg a templom padsoaraiban a főhercegi tisztikar és nagyszámu közönség foglalt helyet. Mise végén a főhercegi család kijött az udvarra, ahol a tőzoltók a „Generalmarschot” fújták. József főherceg, Libits és Unterauer udvari tanácsosokkal társalogva, a fogadóterem előcsarnokába ment, hol a szokásos bucsufia kiosztása vette kezdetét. Délután József főherceg Libits m. kir. udvari tanácsos jószágkormányzóval szintén kikocsizott Göböljárásra cselédeinek mulatságát megnézni, kik őt lelkes éljenzéssel fogadták. — József főherceg egy órai ottidőzés után Libits udvari tanácsossal visszahajtatott kastélyába, kísérve a cselédek áldásától, akiknek Tárasztó munkájuk után oly kedélyes mulatságot szerezett.

A csákvári kath. kör évről-évre fényes ünneppel üli meg a nagy magyar király névnapját, mely természetesen a keresztény magyar hazáért való lángoló szeretet felgyulasztásában birja alapját. Az ünnepélynek, a mely d. u. 4 órakor a kath. kör tágas helyiségében folyt le pompás keretben nyújtott a Reichenbach Ferenc főtanító által vezetett Cecilia énekkar, mely egyházas szellemű hazafias énekek elzengésével valóban a legnagyobb elismerésre tarthat számot.

Oly hatalmas erővel és mellette oly pontossággal adták elő sokszor nehéz és nagy gyakorlatot igénylő darabjaikat, hogy a műtörök is csak legnagyobb dicsőret hangján szólhatnak működésükről. Különösen érdekesnek tartjuk megemlíteni a Grasszer József nyug. karmester, csákvári lakos által megzenésített Pohász című éneket, mely pompás, fülbemászó melodiájával, a benne megnyilatkozó erővel méltán kelthet bárhol feltűnést s énekkarainknak melegen ajánljuk annak megszerzését.

A megnyitót Deáky Antal a kör buzgó világi elnöke tartotta, a ki rövid lelkes szavakkal felhívta a nagyszámmal egybegyűltek figyelmét, bejelentette hogy dr. Városey Gyula megyéspüspök és Eszterházy Miklós Móríc grófhoz, a kör védnökökéhez üdvözlő táviratot küldöttek. A Zomborban időző megyéspüspök választát, a ki főpásztori áldását küldötte a gyűlésnek, még a gyűlés folyamán felolvasták. — Beszédet tartottak Reichenbach Ferenc főtanító, a ki a történelemből vett szép és megható példákkal a keresztény hazaszeretetet kitűnő példáit mutatta be. Krasztina Lajos hittanhalgató szép és ifjui lelkesedéstől áthatott beszéddel a magyar haza szomorú állapotát s vele szemben minden magyar embernek keresztény kötelességét hangoztatta.

Az ünnepi diszbeszédet Bilkei Ferenc hitoktató, lapunk felelős szerkesztője mondotta, lelkes szavakban buzdítva a hallgatóságot a magyar haza szeretére és egyetértésre, melyben az erő van és melyet biztos siker koronáz. A hallgatóság figyelemmel hallgatta és lelkes éljenzéssel és tapsal fogadta a beszédet. Este a kör nagytermében társas vacsora volt, melyen a tagok, élükön a város intelligenciájával körülbelül 80-an vettek részt. Ez a lakoma első volt a kör új disztermében, melyet Eszterházy M. Móríc gróf védnök kegyessége folytán két tereméből alakították át s a melyet szombaton d. e. Szabó Jenő káplán benedíkt. A társas vacsora természetesen a lehető legvidámabb hangulatban folyt le. Az első tőzoltót dr. Városey Gyula megyéspüspökre Bilkei Ferenc mondotta, Grósz Ferenc Eszterházy M. Móríc gróf védnökre, Szemlér Ferenc tanár a csákvári katolikus kör buzgó tagjaira emelte poharát. Rácz Endre a gyűlés szónokait, Krasztina Lajos Rácz Endrét éltette. A kedélyes estély a késő éjjeli órákban ért véget.

Etyek kath. közönsége is méltó lelkesedéssel ünnepelte meg az István ünnepét. Az ünnep előestéjén az etyeki kedvelt bandája járta be a gyertyával kivilágított utcákat hirdelve a következő nagy napot.

Másnap d. u., a vecsérnyé után rendezte a kath. kör hazafias ünnepélyét. A kör nagy termében összegyűlt tagokat Magdics István r. k. esp. pl. meleg szavakkal üdvözölte, kérte őket, hogy hallgassák meg a nap szónokait.

Ezután Hálek A. Béla káplán tartotta meg ünnepi beszédét, melyen főleg azon gondolatot fejtegette, hogy a katolikus egyuttal jó hazafi is és hogy a hazaszeretet nem frázisokban, hanem hősi tettekben nyilvánul.

Utána Ebner András köri tag beszélt német nyelven — fejtegetve Szt. István életét, működését.

Az ünnepélyt Magdics István elnök záróbeszéde fejezte be, ki kérte az egybegyűlt közönséget, hogy vigyék el magukkal családjaikba a szónokok fejtegette igazságokat és szeressék az Istent, a királyt és a hazát.

Az egyes beszédek között az énekkar adott elő hazafias darabokat Rott József főtanító vezetésével — kik főleg Etyek kedves hölgyvilágának jelenlévő tagjai — szíves közreműködésükkel nagyban hozzájárultak ahhoz, hogy az ünnepély oly kedvesen sikerült és az egybegyűlt közönség egy szépen sikerült ünnepély emlékével térhetett haza.

Az etyeki olvasókör is szép ünneppel ünnepelte a sz. István emlékét Rott József főtanító szép hazafias beszédet tartott, az énekkar pedig hazafias darabokat adott elő.

UJDONSÁGOK.

— **A pápa és az újságíró.** Ismeretes az a méltánylás és becsülés, melylyel XIII. Leo pápa, ez a hatalmas szellem, a katolikus sajtó munkásai iránt minden lehető alkalommal viseltetett. Nem egyszer magasrangú urak és hölgyek fölött kitüntette őket a kihallgatások alkalmával. Nemcsak a nagynevű katolikus publicistákat, hanem a szerény kis katolikus újságírókat is. X. Pius pápa e tekintetben is követi dicső elődje példáját. Rómából jelentik ugyanis, hogy X. Pius pápa, aki velencei patriárka korában a katolikus újságok, különösen pedig a Diflesa révén, heves harcot folytatott a liberális és radikális városi képviselőtestület ellen, a minap egy katolikus újságíró magánkihallgatáson fogadott. A beszélgetés folyamán az újságíró iróttal nyújtott át a pápának, aki a tollat megáldotta és szavakkal adta vissza:

— Manapság nincs a világon magasabb hivatás, mint az újságíróé. Megáldom tehát az ön hivatásának szimbolumát. Elődeim a keresztény harcosok dárdaát és fegyvereit áldották meg én bldog vagyok, hogy egy katolikus újságíró működésére kérhetem az ég áldását.

— **Eszküvő.** F. hó 21-én vasárnap vezette oltárhoz Készler Károly cs. és kir. 69. gyalogezredbeli főhadnagy bájos aráját, Piski Ilonát, Piski László helybeli előkelő kereskedő leányát. Az esketést Zalai Mihály, a helybeli főgimnázium igazgatója végezte.

— **Nyilatkozat.** Fölkéröttünk a következő sorok közzétételére:

Tekintetes Szerkesztő Ur!

Szíveskedjék az alábbi közleménynek becses lapjában helyt adni.

Az egyik helybeli lap az utóbbi időben arra vállalkozott, hogy a töle megszkott módon nekiront a leghumanusabb társadalmi intézmények egyikének, a mentő intézménynek, — annak működését igazságtalan kritika tárgyává teszi, s olyan színben akarja azt feltüntetni, mint a mely a közönség elismerésére nem számíthat. Alulírott, mint a ki a mentő csapat vezetője vagyok, kötelességből, de a tüzoltó-mentő csapat ügyeit intéző tüzoltó testület parancsnokságának folyó hó 22-én tartott üléséből folyó határozatához képest is a tudatlanság vagy rosszakaratból származó közleményekkel szemben s a közönség tájékoztatása céljából e helyütt is kijelentem, hogy a mentők az élő állapotban a kórházba szállított Gutlohn ügyvéd esetében feltétlenül szabályszerűen jártak el s csak helyesen cselekedtek, ha a hatáskörükbe nem vágó intézkedésektől eltekintettek, s nem motozták meg a még élő s már kórházi kezelésbe vett ügyvédet.

Emberbaráti kötelességet is teljesítenek, a mikor hívás folytán naponkint talán többször is megjelennek a szerencsétlenség színhelyén az ápolást igénylő s magával tehetetlen beteget elszállítják, az ut-án részegen fetregő, a súlyosan sérültet kórházba, vagy a lakásra szállítják, a sebesültet bekötözik, első segélyben részesítik csak dicsőret illelhetné — mire azonban nem reflektál — az országban az elsők egyikének elismert mentő intézményt és nem gáncs; ha pedig az illető lap nyíltan azt meri állítani, hogy a mentők pénzszerzési vágytól izeve igyekeznek embertársaik segítségére, nem téved — mert maga se hiszi el azt, a mit ír — hanem szándékosan, rosszakaratulag valótlanságot állít s ezzel a mentők jó hírnevének árt. A mentők betegszállítás

Szlanyinka Ferenc

férfiszabó

Székesfehérvárott, Szent-Imre-utca I. szám.

Ajánlom dúsan felszerelt raktáromat a legfinomabb tavaszi és nyári angol és hazai szövetekből. Vállalkozom mindennemű úri-, egyen- és papi-ruhák legújantósbabb ár melletti, korrekt és gyors elkészítésére. — Vidékre próba nélkül.

cimén soha egy fillérrel sem honoráltatnak, mentési munkálataikért díjazásban nem részesülnek, hanem a vagyonnal rendelkező beteg szállítása után befolyt, illetve a rendőrbiztosok által beszedett összeg a házipénztárba fizetetik, a szegénysorsuak pedig a fizetés alul felmentetnek.

Tudom, hogy a sajtó kritikát gyakorolhat a köztisztviselők működése felett, ez a kritika azonban a jogos kritika határain túl nem terjedhet és sem a sajtónak, sem a közönségnek nem állhat érdekében az, hogy egy közhasznú intézményt rosszakaratúan támadások tárgyává tegyen s minden igaz ok nélkül csupa kedvtelésből, vagy mert lapja számára egyéb anyaggal nem rendelkezik, lealacsonyítaná akarjon. Annál is inkább helytelenül jár el az illető „karcolat”-ozó, mert olyan ellenfeleket választ magának, a kik vele perbe nem szállhatnak, hogy rágalmaiért megtorlás ritkán jár s diadalittasan futkos a győző (?) pálmájával.

Nem szándékom a „Székesfehérvár és Vidéke” című lappal polemikát folytatni, céloom a cikkel csupán az, hogy a közönség ne űljön fel a hamis híreknek, a nevezett lap „hiteles forrásból” származó értesüléseit pedig a kellő nívóra szállítsa le.

Maradok tekintetes Szerkesztő urnak Székesfehérvárott, 1904. aug. hó 22. napján.

tisztelő hive:

dr. Bierbauer Viktor,

tisztí főorvos, mint a tuzoltó-mentő csapat parancsnoka.

Magunk is csodálkozva láttuk t. lapjainknak, a Székesfehérvár és Vidékének ismételt támadását a mentő-egyesület ellen. Furcsa! — gondoltuk — Tiszta István gróf, az idén potom 4—500 millióval zsebel csak ki többet lapos erszényünköl s a tisztelt lapjainknak nincs ellene szava, (sőt ha a Székesfehérvári Hírlap ismert rossz nyelvűnek híhetünk, csupán a Sz. és V. is potom 1000 koronával gyarapszik a mi lapos-erszényünk revására) — hanem támadja a mentőket, azt a testületet, melynél önzetlenebbül Fehérvárott alig szolgálja valaki a közérdeket. Akár éjjel, akár nappal hívják őket, nem nyújtózkodnak az ágyban, nem ástoznak, hanem rögtön cदारobognak a veszedelem színhelyére, S mi érte a jutalmuk? Semmi. (Öszintén mondvá elég szegény szabad királyi városunkra, hogy szegény emberekől ingyen elfogad anyni munkát, mint a mentőkkel szemben cselekszi.) De mégis! — kapnak jutalmat egy-egy ilyen oldalbarugás képeben, mint a milyennel t. lapjainknak a közérdek nagyobb dicsőségére megörvendeztetni őket. Aztán mit is vétettek a mentők? Először is nem vettek el a Gutlohn pénzt. Ahhoz nem volt semmi közük. Másodsor: egy-két részeg atyafit elszállítottak, ámbár ordított és rug-kapalózt, mint egy bivalyborju. Ez volt e bűnök. Ezért akarták őket csuffa tenni. A tegnapi gyűlés — azt hisszük — alkalmasan leszállítja a támadást kellő értékre. Székesfehérvár városának közönsége pedig gondolkodhatik a fölött, hogy egyik legáltalánosabb működési intézményét érdeme szerint honorálja — ne becsmérléssel — ne is csupán érdemeinek elismerésével — hanem anyagilag is. Mert a tuzoltói fizetés sovány fizetés, azonkívül teljesen ingyen élvezni a mentői munkálatokat, nem illik Fehérvár méltóságához.

Megjött az új orgona. A székesegyház új orgonája a napokban megérkezett, sőt már be is szállították és el is helyezték a templom hajójában: természetesen: most még csak darabokban. Ma azután megkezdtek a régi orgona szétbontását, hogy pár nap alatt az újat, a jobbat, szebbet és modernebbet felállíthassák helyébe. Minthogy az új orgona a legutolsó részecskéig kész állapotban érkezett meg, felállítása alig pár napot vesz igénybe.

Templomi ünnepély. Ritka szép emlékezetes ünnepet űlt *Bakonykúti* község aug. 15-én, Nagyasszony napján. Ekkor benedíktálta a község buzgó lelkesze, *Jelének* Antal a *Graits* Endre pécsi akad. festő által kifestett templomot. A buzgó plebános egy nagyobb szabású művészi alkalmazást akart templomába létrehozni, ennél fogva nem csekély gondot és körültekintést igényelt a művész megválasztása. S valóban ezen szép tervnek kivételére alkalmasabb mestert *Graits* Endre akad. festőnél nem találhatott volna, akit a vesprémi szt. László templom, a síofoki pleb. templom impozáns freskói ajánlottak a templom kifestése kiválóan sikerült. A freskók ritka szép kivitelű: egy a nép, mint a szakértők legnagyobb elismerésével találkoztak. A dekoratív rész *Vadász* Béla pécsi festőt dicséri. Ez alkalommal a plebános igen szép beszédet intézett a kúti és a környékről is nagyszámban összegyűlekezett híveknek áldozatkészégükért, hogy adományaikkal ily szép emléket létesítettek az Isten dicsőségére, de maguknak, valamint késő utódjaink is.

A lovagias ügy. A Scherer—Engelmann—Pollacek-féle párbaj-ügy, mint nagy meglepéssel értesülünk, simán végződött. A nagyhangú kijelentések összehurrogottak s a mindenáron párbajozni akaró lovagok melegegdedek annyival, hogy Scherer Kamillának egyáltalán nem volt szándéka őket sérteni. Helyes!

A Balatoni Szövetség. A magyar tengernek, a mi kedves Balatonunknak jövőjére vonatkozó, nagy jelentőségű lépés történt f. hó 11-én Siófokon: akkor alakult meg a Balatoni Szövetség. Hogy mily szép terv megvalósítását tűzte ki a szövetség, annak bizonyosságául szolgál a megalkotott alapszabálya, amely a következőkben körvonalozza az egyesület célját:

A Balaton partján levő s a jövőben még alapítandó összes fürdő-telepek között testvéries kapcsolat létrehozása abból a célból, hogy a külön helyi viszonyok szemeltartásával a fürdő-telepek idegenforgalma emeltessek s az egész balatoni partvidék virágzóvá fejlesszessék.

A fürdő-telepek közönségének minél több előnyt nyújtan, a háziülkeketek minél olcsóbbá és minél hozzáférhetőbbé tenni: a lakbérket és a gyógyköltségeket a külföldi olcsó versenyéhez alkalmaztatni; a szórakozásokat és kirándulásokat megkönnyíteni, egységesen megállapított nyári programm útján a fürdők közti érmikezést s áthalán a parti életet élénkebbé tenni. A Balaton összes partjain körülutató, jó és árnyas utakat, ingyenes vagy igen olcsó körtelefon-szolgálatot szabályozni, a vasúti és gőzhajózási meneteket szaporítani és a menetrendeket közérdekekül megállapítani; új építkezések után minél hosszabb adómentesség kieszközölését elősegíteni; közös fürdőreklámokat készíttetni és forgalomba hozni; ugy a nyári, mint a téli szórakozásokat helyesen, egymást nem alteráló módon beosztani, a téli sportot, jégvitorlázást meghonosítani: egyáltalában a Balaton kultuszának fejlesztése.

Névmagyarosítás. Kiskoru Schwarzcz Béla, József és Aladár sárbovárdi ill. alsóalapi lakosok vezettéknekvrt Feketére változtatták.

Vörösmarty arcképe. A vallás és közoktatásügyi m. kir. miniszternek 1904 évi jul. hó 19-ikén 59,744 sz. a kelt és a tankterület iskoláit különösen érdeklő rendeletére való hivatkozással az összes iskolák figyelmét a „Vörösmarty arckép” olcsó beszerzésére felhívja a kir. tanfelügyelő. Az 1848-49-iki szabadságharc muzeumban Vörösmarty Mihály arcképéből több ezer példány rendelkezésre áll. Ezekből darabonként hat horona bolti ár helyett két korona 20 fillérért a postai költségeket is beleszámítva a muzeum az iskolák részére küldeni hajlandó. A megrendelések e címre küldendők: 1848-49-iki szabadságharc ereklje muzeum Budapest IV. Városház u. 14 sz.

Beiratások. A helybeli felső kereskedelmi iskolában a beiratások f. é. szept. 1. 2. 3. napján d. e. 9-12 óra között eszközöltetnek. Ugyane napok délutánján 2 órakor kezdődnek a javító- és pótvizsgálatok. — A női kereskedelmifolyamba a beiratások szept. hó 5. 10.-én d. e. 9-12 óra között eszközöltetnek a felső kereskedelmi igazgatóságánál.

Jókedvű orkán. Napok óta borongott az idő, sőt, nehéz felhők gomolyogtak a láthatáron. Vágyva vágytunk a hűsítő esőcseppek után s csak a főlzálló porfelhőkbe burkolózhattunk. Tegnap d. u. aztán nekibuzdult, Balaton felől komor sötétség vonult felénk. Egyszerre neki vadult a szélvész s mintha száz fogatlan besorokány űlt volna a süprünnyélre, hogy a szellők szárnyán nyargalásszon, fejtetőre állott minden. Két lépés kevés, de annyira sem lehetett ellátni a nagy portengerben. Az emberek túszköltek, kapaszkodtak és menekültek, a merre tudtak. A borbélyok cintányérvjai ijeden járták a táncot, a kirakáltak künnlevő mozgatható csesebecsei vad iramfálással keltek útra. Legkomikusabban azonban a vásártér rövidúrusai jártak. Lét napig hamisítatlan napkeleti dialektusban kínálgatták a sok nénemasszonynak és komámasszonynak az „elsőrendű” és „legjobb minőségű” kartont, kendőt stb. A nekivadult szélvész azonban kedélyesen összenyalábolta a sok kitűnőséget s rövid öt perc alatt összekeverte az elárusítók portekáját úgy, hogy egyik se tudta, melyik a másiké. Lett is pör olyan, a minőt nem ért egyhamar a fehérvári vásártér. A szélvész nem kevergett oly ékelenül, mint a napkelet éltrevaló gyermekei. Pocsékák szidták egymást, itt-ott egy-egy nyakleves is elcsattant a körülöttük állók nagyszerű multságára — további lovagias elintézés alá azonban nem került az ügy, mert ok annál okosabbak, hanem mikor a szélvihar után az eső is nekiereszkedett, hirtelen megosztozkodtak és — kibékültek.

Rablók a zichyújfalusi postán. A posta és táviró-igazgatóság tegnap a főlzolgabírosághoz intézett sürgönyileg kéri, hogy a tegnap éjjel, a zichyújfalusi pályaudvar postahivatalánál történt rablás ismeretlen tetteseknek kézrekerítése céljából a csendőrséget keresi meg. A káros összeg 400 korona. A csendőrök eddig eredménytelenül nyomoztak.

Meghívó. A seregélyesi Iparos Ifjúság augusztus 27-én Horváth Ernő vendéglőjében Becsák Ernő plebános vednöksége alatt a katholicus egyházi lobogó javára műkedvelő előadásra egybekötött zártkörű táncmuaiatságot rendez. Színe kerül a Párizsi Ejszaka, vagy Szólik a polgármester. Vigjáték 3 felvonásban. Irta: Dr. Okányi Lajos. Személyek: Virág Péter, hentes és korcsmáros — Paudics János. Ilonka, leánya — Borján Teruska. Nefelejcs Fáni, sógorónje — Szokó Teruska. Lepény Mátyas, pékmester — Rakk Ferenc. Katica, leánya — Borján Annuska. Kenderesi Kelemen, polgármester — Csekó Dezső. Buvár Sámuel, levéltáros — Tóth János. Tintási Aladár, vidéki lapszerkesztő — Paudics József. Vopálkó Nepomuk, városi díjnok — Bisztránszki János. Szegedi Pista, hentes segéd Virágnál — Schmeltz Rezső. Ugrik Karcsi, inas Virágnál — Vajda János. Szijjas Andris, cipész segéd — Nagy János. Fekete Lőrinc, keményseprosegéd — Sokhegyi József. Zsinor Miksa, szabó segéd — Zsedely István, Csendes Gyula, városi hajdu — Felhősi János.

Bertalani vásárunk forgalma. Székesfehérvár bertalani vásárának állatforgalma messze vidéken híres. Talán a győrin kívül nincs is Dunántul hozzáfogható. Tavaly 2785 lovat és 129 csikót hajtottak fel, az idén kevesebbet 2137 lovat és 230 csikót. De a kereslet is kisebb volt a tavalyinál. A vásár csak azért volt élénkebb, mert tavaly ilyenkor a hasított körműek zár állta voltak.

● Tollkőnyű nemez kalapok. Tennisz cipők, ingek, övek, mellények. Batisz, nyers selyem, gyapju turista ingek, rövid batisz lábra valók. Szegett vászoncipők párja 60 krajcár. Varott talpu egész finom könnyű vászoncipők párja 1 forint.

● Szalma-kalapok, női blous újdonságok mélyen leszállított árban. Nagy választék sapkák, tricok és sweaterekben — csakis

Knazovitzky Bélánál

*** Székesfehérvár. ***

Köszönetnyilvánítás. Hetekkel ezelőtt hályog borult mindkét szememre. Kétségbeesve tapasztaltam, hogy napról-napra fogy a látásom, hogy mindjobban közeledem a megvakulás felé. Szorongó szívvel gondoltam arra az eshetőségre, hogy mi lenne 8 apró gyermekemből, ha én megvakulnék! Pedig minden nap kevesebb lett a reményem, mert a hályog mind sürűbben és sürűbben fűdte be szememet. Végre is kórházba kerültem. Az orvosi tudomány — hála a jószágos Istennek! — visszaadta látásomat. Amit alig remélhettem, valószínűleg újra dolgozhatom. — Igaz, nem eddigi munkatörőmben; de amíg két erős karom meglesz és szemeim bírják, családom nem fog szükséget szenvedni. Most, amidőn szívenem új reményre dobban, egyúttal mély hálat érzék azok iránt, akik családomat, apró gyermekeimet a nélkülözéstől megmentették. Hálas szívvel mondok köszönetet a „Fejermegyei Napló” tek Szerkesztőségének. Ők voltak azok, a kik nyomorgó családom ügyét keresztényi szeretettel karolták fel az első pillanattól kezdve. De soha el nem muló a hálám azok iránt, akik nagylelkű adományaikkal feleségemnek aggódó anyai szívét a kétségbeeséstől megmentették. Legyen a jószágos Isten áldása rajtuk! — Székesfehérvár, 1904. aug. 19.

Pénzhamisító városunkban. Pénteken estefelé egy jól öltözött fiatalember több kisebb kereskedésbe ment egyet-mást bevásárolni s ott vagy 10 koronás bankjeggyel, vagy öt koronás ércpénzzel fizetett. Az illető kereskedők minden bü és gond nélkül elfogadták a pénzt s a legtöbben csak akkor vettek észre, hogy alaposan becsapódtak, amikor a rendőrség kezdett a dolog után kutatni. Lehet, hogy pár napig nem is jöttek volna rá a dologra, ha Grácel Mihály pénzügyőri fővigyázó nem figyelmezteti Erzsébet Józsefnét, hogy hamis öt koronást kapott valakitől. A rendőrségen tett feljelentés alapján megindult a nyomozás. A hamis tíz koronás bankjegy könnyen felismerhető, és a csalónak csakis azért sikerült forgalomba hoznia, mert az illető kereskedők a gyér világosság mellett nem vették észre a csalafintaságot. A bankó színe sokkal fakóbb, a számok rajta formátlanok, hibások, nem esnek egy sorba és színük nem karmín, mint a valódié, hanem cinóber színű. A fehér mezőt áthálózó recézis teljesen hiányzik a hamisítványról. Szakértők állítása szerint: határozottan silány utánzat. A hamis öt koronás még tökéletlenebb. Színe ólomszürke, körvonalai nem tiszták, a szélién körülöttül írás elmosódott, szabálytalan. A károsultak vallomása szerint a csaló 28–30 év körül, középtermetű, kis fekete bajszu, intelligens külsejű fiatalember, aki sötét szürke ruhát, fekete kalapot viselt. Ruháját azonban — úgy látszik — a manipuláció alatt is változtatta. A rendőrség közel 200 körözvényt és számtalan táviratot küldött szét az ország minden részébe a hamisító kézrekerítése céljából. A károsultak névsora a következő: Schwarz Miklós (Haltér 7.), Fröschl Franciska (Zöldfa-utca), Wolner Antal (Kigyó-köz 4.), özv. Zoner Károlyné (Kossuth-utca 7.), Márián Péter (Kórház-utca 1. sz.) ezek tíz koronásokat váltottak, Erzsébet Józsefné és Mayer Jánosné (Felsőkirály-sor) öt koronásokat fogadtak el.

Szüreti mulatság. A helybeli iparos ifjak önképzőköre szept. 2-án szüreti mulatságot rendez, amelyet műkedvelői előadás előz meg. Az előadást a városi színházban tartják. A mulatság pedig a „Fehér bárány” vendéglőben lesz.

Káromkodó kofa. Sajnos, nem olyan ritka példány; de hogy mégis megemlítjük, annak oka abban rejlik, hogy botrányt okozó viselkedéséért elvette büntetését. Özv. Kollát Károlynénak hívják, zemplémmegyei. Nem tetszett neki a kijelölt hely, másutt telepedett le, s mikor emiatt kérdőre fogták, éktelenül cáromkodott. A rendőrség 8 koronára ítélte.

Legénykedés. A vásárban nagy csoportosulást idézett elő Kovács János és József szárhégyi legények kiabálása, akik azért ordítottak olyan nagyon, mert egy kocsis nem akart nekik kitérni. Simon Sándor rendőrkapitány éppen arra járt és a botrányért felelősségre vonta őket; de vele is csak abban a tónusban beszéltek. Persze bekísérés lett a vége és 4 kis nap a dutyiban.

Piaci árak:
A mai piaci gabona-árak Székesfehérvárott a hiv. kimutatás szerint a következők:

Buza	20.40—21.00
Rozs	16.00—16.20
Arpa	12.00—14.00
Zab	14.20—14.30
Tengeri	14.40.

I R O D A L O M.

Immaculata. Irta Kálmán Károly. Nincs szükség rá, hogy e névre dicséreteket halmozunk. Kálmán Károly nevét, irodalmi működését ismeri Magyarország, megismerte már akkor, midőn a tudományos Akadémia nagyjai applaudáltak az akkor még gyermekifjú költőnek. Jelen kedves ünnepi színművét fölkerésre írta. Apoteozisa a lélek bájának és tisztaságának. A nyelvezet zengzetessége, költői gördülékenysége méltán sorakozik Vörösmarty nyelvéhez. Mint olvasmány kiváló élvezetet szerez, mint előadásra szánt mű, nagy hatást fog kelteni. Egy példány ára a szerzőnél, Sós-kuton 1 kor., az előadási jogát 5 példány megszerzésével lehet megvásárolni.

Anyakönyvi statisztika

1904. évi augusztus hó 12-től augusztus hó 19-ig.

I. Születés.
Született: 11 fiú, 12 leány. Ezekből törvényes: fiú 11, leány 12; törvénytelen fiú: 0, leány: 0; halva született 0 törvényes fiú: 0 leány: 0 törvénytelen fiú, 0 leány.
— Összesen: 23.

II. Halálozás.
Elhalt: 10 fi, 10 nő. Ezekből 7 éven aluli: törvényes fiú: 3, leány: 4, törvénytelen fiú: 1, leány: 1; 7 éven felüli fi: 6, nő: 2. — Összesen: 20.

E szerint a születés a halálozást 3-mal mulja felül.
Elhaltak: Berta János, cv. ref., magánzó, 69 éves, Tolnai-u. 2 sz. — Takács János, r. k., 9 hónapos, Gáztelep-u. 17 sz. — Nagy József, r. k., juhász, 50 éves, Szent-György kórház. — Szabó Zsuzsanna, cv. ref., földn. napsz., 17 éves, Szt.-György kórház. — Dr. Guthoh Márton, izralita, ügyvéd, 34 éves, Szt.-György kórház. — Szalai Imre cv. ref., 2 hónapos, Demkőhegy, 70 sz. — Hresko János, ág. h. cv., téglavető munkás, 63 éves, Schmidt-féle téglá telep. — Kusica Mihály, r. k., Kovács mester, 53 éves, Alsókirálysor, 16 sz. — Fülöp Erzsébet, rom. k., 2 hónapos, Forgó-u. 21 sz. — Vasas Magdolna r. k., 6 éves, Skukli-féle téglá telep. — Hadnagy Józsefné, Pinter Rozália, r. k., 50 éves, Szarazrétek. — Szücs Juliánna, r. k., 10 éves, Homokosor 3 sz. — Kulifai Erzsébet, r. k., 25 éves, vasalónő, Sarló-utca 17 sz. — Madár Anna, r. k., 13 hónapos, Maroshegy. — Bakos István r. k., 10 napos, Jancsár-kuti dűlő. — Petró Jánosné Staudt Erzsébet, r. k., 58 éves, Gyümölcs-utca 30 sz. — Simon János, r. k., kisbirtokos, 53 éves, Öreg-utca 68 sz. — Vadász János, r. k., 11 napos, Szt.-György kórház. — Zalka Katalin, r. k., 17 éves hajadon Sárpentelei határszöllő. — Radics Mária, r. k., 3 hónapos, Öreg-utca 65 szám.

Kihirdetés.
Szücs István és Szentes Róza Székesfehérvár. — Bonai János és Cszmadia Julianna Székesfehérvár.

Egy tanuló felvétetik

Knazovitzky Béla

férfi-divat- és rövidáru-üzletében.

2817 6—1

Dupla villanydelejes kereszt vagy csillag.

2801 20—5

D. R. G. M. 88503. sz.

gyógyít és felüdít jótállás mellett köszvény, reuma, asthma (nehéz lélegzés), álmatlanság, fülzugas, nehéz hallás, epilepsia (eskór), idegesség, étvágytalanság, sápkór, fogfájás, migren, tehetetlenség, influenza, valamint minden idegbetegségnél. Azon beteg, aki 88,503. sz. készülékem által legfeljebb 44 nap alatt meg nem gyógyul, azonnal visszakapja a pénzt. Ahol már semmilyen használt, ott kérem az én készülékemet megkísérletni; meg vagyok győződve készülékem biztos hatásáról. A nagy készülék ára 6 kor., idült betegségekénél alkalmazandó. Kis készülék ára 4 kor., könnyebb betegségekénél alkalmazandó. A központi elárulási hely székföld utánvéttel vagy előleges fizetéssel a bel- és külföldi részére

SCHIEFFER SÁNDOR
Budapest, VIII., Bezerédi-utca 3. szám.

HEGYESY GYULA

ZONGORAKÉSZÍTŐ, SZ.-FEHÉRVÁR, SIMOR-UTCA 21.

Elvállalok mindennemű zongorák, piáninók stb. javítását, hangolását. 15 évig működtem elsőrangú gyárakban és több év óta önállóan.

2743 52—14

KNAZOVITZKY ELEMÉR

vas-, szerszám- és könyvberendezések üzlete

== SZÉKESFEHÉRVÁR, ==

a „Magyar Király” szálloda átellenében.

== TELEFON: 149. sz. ==

A legolcsóbb árakban, szolid kiszolgálás mellett kaphatók az összes vasáru-cikkek.

2812 30—6

Gerenday Gyula

vaszón, fehérmű, rőfos és rövid-áru üzlete

Székesfehérvár, Nádor-utca.

Tenis reket, Tennis cipő, Tennis labdák, Sport ingek, Sport sapkák.

Ajánlja hazai gyárműnyű vaszón, asztal-nemű, valódi rumburgi és sziliczi kézi szőtt vaszón és ágyszővevényekre damaszt és kanavász árukat. Schroll zenedék pamut vaszón és sifon aruraktára. Fürdő ruhák, fürdő köpeny. Legdivatosabb férfi ingek, gallérok, kékeltű és nyakkendő. Kelengyéhez szükséges és megfelelő női fehérmű és kéz ágymű. Mérték utáni megrendelése bármely fehérműn gyóron és pontosan elkészítetik. Csecesmők részére készletben ingecskék, szővött és kötött újjas hosszupárna, pólya-kötő, bőlcso és kocsitakarók, gumi-lepedő, szalag, oszokor. Szövet ág- és asztalterítők, csipke és szövet függönyök. Torontái, Axmiazter és tapasztri szalon és futó szőnyegek. Gyapjú és teveszőr ágylakók, levarrott Kasmir, Klott és selyem paplanok. Divatos ruha szövetek, Cosmanosi mosókélmé és harinyából. Lúszter és mosható kőtenyek. — Szövet és rőfos árúnál 5% engedmény.

2750 104—30

Nyomatott az Egyházmegyei Könyvnyomdában, Székesfehérvárott.